

FOTO: TON KASTERMANS

Warmelt Swart: "Een collectieve aanpak in het agrarische natuurbeheer levert meer resultaat op."

Boer weer aan het roer

Effectieve aanpak weidevogelbeheer in Eemland

DOOR AART VAN COOTEN

De cijfers lijken onrustbarend. Het areaal natuurbeheer in het werkgebied van de agrarische natuurvereniging Ark & Eemland krimpt komend jaar van 2.700 naar 1.500 hectare, het aantal actieve beheerders loopt terug van 140 naar 58. De terugloop heeft alles te maken met de nieuwe regels voor het agrarisch natuurbeheer die volgend jaar ingaan.

Dramatische cijfers en toch is de voorzitter van de vereniging, Warmelt Swart uit het Utrechtse Bunschoten, enthousiast. Hij voorspelt dat de aantallen Kieviten, tureluurs, scholeksters en grutto's gaan toenemen. De regels worden namelijk flexibeler en beter uitvoerbaar op de melkveebedrijven in het gebied. Met minder grondgebruikers op een kleiner areaal gaan we meer bereiken, denkt Swart.

De vereniging is een van de eerste zogeheten collectieven in Nederland die een overeenkomst hebben gesloten met de provincie, in dit geval Utrecht. Er is voor de betrokken beheerders in Eemland jaarlijks €700.000 beschikbaar als vergoeding voor hun inzet.

Swart (67) was voor zijn pensionering decennialang werkzaam bij de inmiddels opgeheven Dienst Landelijk Gebied. Hij was actief op het scheidsvlak tussen landbouw, natuur en landschap. Op hetzelfde terrein is hij nog steeds bezig, maar nu als onbezoldigd bestuurder.

Veel wetenschappers en natuurbe-

Het agrarisch natuurbeheer gaat in 2016 op de schop. Het collectief Ark & Eemland is een van de voorlopers in Nederland. In gesprek met Warmelt Swart, voorzitter van het collectief. Hij is groot voorstander van een collectieve aanpak van het beheer.

se kritiek op het betaalde natuurbeheer door boeren. Kort samengevat: het boerenbeheer kost veel en is niet effectief. De invoering van een nieuw stelsel in 2016 is mede ingegeven door die kritiek.

Vanaf volgend jaar wordt het beheer in handen gegeven van collectieven die overeenkomsten sluiten met hun leden. Dat gebeurt alleen in gebieden waar daadwerkelijk resultaat mag worden verwacht. De provincies hebben de contouren van die gebieden op de kaart gezet. De collectieven bepalen in grote mate zelf welke maatregelen de boeren nemen om resultaat te boeken.

Swart vertelt dat de boeren in Eemland op het nieuwe stelsel vooruitgelopen zijn en hebben geëxperimenteerd met bijvoorbeeld plas/dras. "Natte stroken grasland langs greppels die vol water staan, trekken insecten aan. Jonge weidevogels gaan daar foerageren. Als je dan ook nog op de omringende percelen een uitgesteld maaibeheer toepast, is dat zeer effectief om de jonge vogels vliegensvlug te krijgen."

Het collectief van boeren bepaalt in onderling overleg welke percelen wanneer worden gemaaid. Dit zogeheten mozaïekbeheer blijkt een erg positief

Swart: "Voorheen werd nestbescherming betaald, of dat nou resultaat had of niet. Geld ging naar gebieden waar nauwelijks vogels voorkwamen. Dat is verleden tijd. Gelukkig maar, de inzet van belastinggeld moet natuurlijk wel wat opleveren voor de samenleving. Dat gaat nu gebeuren."

Veel boeren met een beheerovereenkomst zijn afgefallen, meestal omdat ze een bedrijf hebben buiten de gebieden die zijn aangewezen als weidevogelgebied. Daar was niet iedereen blij mee, geeft Swart onmiddellijk toe. Anderen zijn afgehaakt omdat vernatting dramatisch uitpakt voor hun grasopbrengst. Swart: "Dat moet iedereen zelf weten, maar volgens mij is een vergoeding van €2.400 per hectare voor vernatting en laat maaien voldoende om de kosten te compenseren."

De boeren die volgend jaar actief meedoen, zijn enthousiast, weet Swart. "Boeren die afgelopen jaar hebben meegedaan met plas/dras sturen mij foto's. Ze zien dat hun inzet resultaat oplevert en laten dat trots weten. Ik stuur die foto's naar het provinciehuis. Zo groeit het vertrouwen dat wij op de goede manier bezig zijn."

Er zijn nog wel een paar pijnpunten. Met enkele boeren die met succes bezig waren met weidevogelbeheer kan geen overeenkomst worden gesloten. Ze liggen buiten de aangewezen gebieden. Swart: "Die pareltjes dreigen we kwijt te raken. Speciaal voor die boeren gaan we proberen privaat geld binnen te halen. Dat gaat ons vast en zeker lukken."

De boer staat weer aan het roer, zegt Swart. "Niet de overheid, maar de boeren bepalen de maatregelen. Effectiviteit en inpasbaarheid staan daarbij centraal. We gaan komende jaren bewijzen dat wij de verantwoordelijkheid

'De boeren die volgend jaar actief meedoen, zijn enthousiast'